בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ב', ל' בניסן, א' דר"ת אייר תשס"ח (05 במאי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע שמח ושבוע טוב!

היום א' דראש חודש אייר: "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו!" [תהלים **קי"ח** 24]

היום 15 ימים, שהם שני שבועות ויום אחד לעומר.
הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה, במהרה בימינו אמן. סלה.
---

*היום, **ל' ניסן** תרפ"א – [8.5.1921] **חאג' אמין אל-חוסייני מונה** על ידי הבריטים **למופתי של ירושלים** ולממונה על המועצה המוסלמית ועל נכסי ההקדש (וקף): במשך 15 שנות כהונתו עמד בראש המאבק הערבי נגד היהודים והציונות.*

יש מנהיגים אשר מקובל לראותם במסגרת השיח הציבורי כמי ש"שינו את פני ההיסטוריה". חאג' אמין אל-חוסייני, גם אם אינו נכלל במובהק ברשימה זו, נתפס כמי שהשפיע במידה רבה על עיצוב פני המזרח התיכון ועל ההתייחסות הערבית למדינת ישראל, לציונות וליהודים. חוסייני הוא זה שניווט את מערכת ההסברה של ערביי א"י, והצליח להביא להתנגדות כלל-ערבית לקיומה של מדינת ישראל ולהתיישבות יהודים בארץ ישראל. חוסייני שאף לחזק את הקשר שבין העולם הערבי לערביי ארץ-ישראל – ואפילו הציע להביא את מוחמד עלי (המנהיג המוסלמי, לא המתאגרף) לקבורה בהר הבית.

על אף שבערוב ימיו נחלש משמעותית כוחו ומעמדו של חוסייני, בעיקר בשל העובדה שרבים ראו בו אחראי לכישלון הערבי במלחמת העצמאות ("הנכבה") - התשתית ההסברתית שהניח משפיעה עד היום על מערכת היחסים במזרח התיכון ועל התייחסות האיסלאם העולמי לישראל ולציונות.

חאג' אמין אל-חוסייני, נולד בירושלים בשנת 1895, למשפחת אל-חוסייני, משפחה ירושלמית ותיקה, רבת קשרים, נכסים והשפעה. הקשר המשפחתי בולט לאורך שנות פעילותו של אל-חוסייני. היה זה דודו, מוסא קאסם באשה, שעמד בראש התנועה הלאומית הפלשתינאית משנות ה-20 של המאה ה-20, ואשר ארגן את הקונגרס הערבי בתחילת תקופת המנדט; והיה זה בן דודו, עבד אל קאדר, שפיקד על משטרת רמלה בעת מלחמת העצמאות (בה נהרג). בנו של עבד אל קאדר, אחיינו של חאג' אמין ונכדו של מוסא קאסם הוא פייסל חוסייני, שהיה אחד מבכירי אש"ף ושמו אף הוזכר כיורש אפשרי לערפאת. גם יאסר ערפאת עצמו הוא נצר למשפחת חוסייני, מצד אימו.

בגיל 19 התגייס אל-חוסייני לצבא התורכי העות'מאני, ולחם בו במהלך מלחמת העולם הראשונה. אל-חוסייני שימש כקצין תותחנים, ונחשד במעורבות בטבח הארמנים, שלא הוכחה בסופו של דבר. חוסייני צבר בתקופה זו ניסיון צבאי ופיקודי, אשר שימש אותו בהמשך הדרך, כאשר סייע בהקמה ובפיקוד על יחידות מוסלמיות באס.אס במהלך מלחמת העולם השנייה.

עם שובו לארץ, ציפתה לחאג' אמין אל-חוסייני מציאות חדשה. שלטון האימפריה העות'מאנית בישראל, אשר נמשך 400 שנה – הגיע לקיצו ובמקומו הגיע שלטון המנדט

"ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו..." [מתוך תפילת מוסף לראש חודש]
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ב', ל' בניסן, א' דר"ח אייר תשס"ח (05 במאי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הבריטי. משפחת אל-חוסייני, אשר החזיקה במשרות רבות בשירות הציבורי והעותומאני, התאימה עצמה למציאות החדשה. בשנת 1921 מונה חאג' אמין להיות המופתי של העיר ירושלים על ידי הנציב הבריטי דאז, הרברט סמואל. ברקע מתרחשים בתקופה זו מאורעות תרפ"א, והמדיניות הבריטית כלפי ערביי ארץ-ישראל היא תקיפה ופייסנית בו זמנית. במשך שנות כהונתו כמופתי הקפיד גם אל-חוסייני על מדיניות כפולה: בעוד כלפי הבריטים שידר מתינות, הרי שכלפי ערביי ארץ-ישראל והעולם הערבי הפגין קו קיצוני ולוחמני [נשמע מוכר...?].

מינויו של אל-חוסייני לתפקיד המופתי, הגדיל עוד יותר את השפעתו בעולם הערבי, והוא גייס כספים במדינות ערב בכדי להשקיע בעיר ירושלים. בעזרת הכספים שגייס הקים אל-חוסייני מלון מפואר בשם "פאלאס", וכן ערך שיפוצים במסגד אל-אקצה ובמסגד כיפת הסלע שעל הר הבית. אל-חוסייני, כפי שיודגם במעשים נוספים שביצע, ראה חשיבות רבה בחיזוק ושימור הר הבית ובהדגשתו כסמל כל-ערבי. דבר זה בא לידי ביטוי גם בניסיונותיו של אל-חוסייני להפוך את סביבת הר הבית לבית קברות בו ייקברו מנהיגים פלשתינאים, על ניסיונות אלו יפורט בהמשך.

במשך תקופת כהונתו כמופתי של ירושלים הקפיד אל-חוסייני לא רק לחזק את הקשר המוסלמי-ערבי לעיר ולהר הבית במיוחד, אלא גם פעל להפיכת השאלה הארץ ישראלית, שבאותה תקופה נסובה סביב רכישת קרקעות, חלוקה עתידית של הארץ ועלייה יהודית לארץ-ישראל - לשאלה שמעסיקה את כלל העולם הערבי. הגדרת תפקידו של אל-חוסייני, "מופתי", כללה לא רק סמכויות מוניציפאליות וניהוליות כראש עיר. למעשה, "מופתי" הוא תפקיד דתי ומתוקף היותו של אל-חוסייני מנהיג דתי, הוא הוסמך לפסוק פסקי פתווה ולפרש את חוקי הדת. חאג' אמין אל-חוסייני, שהיה אנטישמי והתנגד נחרצות לציונות, הפך את נקודות המחלוקת העיקריות בין יהודי וערביי ארץ-ישראל לשאלות על רקע דתי. בשיתוף פעולה עם "הועד הערבי העליון", הוא עורר תסיסה דתית הן בקרב ערביי ארץ-ישראל והן במדינות ערב. פעולות אלו חיזקו עוד יותר את מעמדו של אל-חוסייני כמופתי, והעניקו תפוצה ומשמעות רחבות אף יותר להתססה הדתית אותה ביקש לקדם. ארץ-ישראל הופכת לנושא שמעסיק את כלל העולם הערבי והמוסלמי.

דרך נוספת שבאמצעותה שאף אל-חוסייני להעמיק את הקשר עם העולם הערבי ולחזק את מעמדו כמופתי, היא יוזמת הקבורה בהר הבית. בספר "מסיבות החברה הגבוהה ועוד מאה סיפורים ירושלמיים" מאת דב גניחובסקי, מתואר ניסיונו של אל-חוסייני להביא לקבורה את מוחמד עלי, המנהיג המוסלמי-הודי. על אף שבחייו לא רחש אל-חוסייני כבוד רב לעלי ולמרות שלא הסכים עם חלק גדול ממהלכיו, ראה אל-חוסייני במהלך התחלת כינונו של אתר קבורה לגדולי האיסלאם על הר הבית. הניסיון לקבור את מוחמד עלי בהר הבית צלח בסופו של דבר ובעקבותיו נקברו מנהיגים ערבים נוספים בהר הבית. מלך חיג'אז המודח ובנו נקברו אף הם בהר הבית, וכך גם דודו של חאג' אמין, מוסא קאסם באשה, מייסד התנועה הלאומית הפלשתינאית. חלק מההלוויות שימשו כמפגן כוח מוסלמי והשתתפו בהן עשרות אלפי מוסלמים. גם חאג' אמין אל-חוסייני עצמו ביקש להיקבר בהר הבית, אך ממשלת ישראל התנגדה לכך והדבר לא יצא אל הפועל.

[סיום המאמר, בע"ה, מחר...]

"ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו..." [מתוך תפילת מוסף לראש חודש]
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל